

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos XCII. — Izdan in razposlan 14. dne julija 1915.

Vsebina: (Št. 197—199.). 197. Ukaz, s katerim se določajo najvišje cene za kože in usnje. — 198. Ukaz o uravnavi prometa z govejimi in konjskimi kožami. — 199. Ukaz, s katerim se prepoveduje oteževanje usnja.

197.

Ukaz trgovinskega ministra v porazumu z ministrom za notranje stvari, finančnim ministrom, ministrom za javna dela, poljedelskim ministrom, ministrom za deželno bran in v soglasju z vojnim ministrom z dne 12. julija 1915. l.,

s katerim se določajo najvišje cene za kože in usnje.

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274) se, izpreminjujé in dopolnjujé ministrstveni ukaz z dne 26. maja 1915. l. (drž. zak. št. 140), zaukazuje tako:

§ 1.

Na mesto seznamkov o najvišjih cenah za goveje in konjsko usnje, razglašenih z ministrstvenim ukazom z dne 26. maja 1915. l. (drž. zak. št. 140), stopita temu ukazu pridejana seznamka I in II.

§ 2.

Določila ukaza se uporabljajo tudi gledé obstoječih dobavnih dolžnosti toliko, kolikor še niso izpolnjene dne, katerega dobi ukaz moč. Namesto pri tem dogovorjenih višjih cen veljajo v ukazu določene najvišje cene.

§ 3.

Za odmero kazni, ki jo je naložiti po § 4 navedenega ukaza, bodi obtežilna okolnost, ako je krivec poskusil odtegniti se zaukazom ukaza s tem, da bi se ognil njegovim določilom. Pri tem ni razločka, ali se je kdo poskusil ogniti določilom s tem, da je terjal posebne odškodnine, da je nenavadno preračunil stroške, da je v zvezi s prodajo gledé cene omejenega blaga terjal, naj se prevzame blago, za katero ne velja določitev najvišje cene, po ceni, ki očitno presega tržno ceno, ali naj se dobavi tako blago po ceni, ki je očitno pod tržno ceno, ali so se-li za to uporabila druga sredstva.

§ 4.

Ta ukaz dobi moč 15. dne julija 1915. l.

Georgi s. r.

Trnka s. r.

Zenker s. r.

Heinold s. r.

Schuster s. r.

Engel s. r.

Seznamek I.

Najvišje cene za kože.

A. Goveje kože.*)

a) Sveže in soljene kože.

Vrsta in teža kož	Cena v kronah za kilogram sveže teže			
	razred			
	I	II	III	IV
1. Telice (nemška pasma)				
do 22 $\frac{1}{2}$ kg	2·85	2·80	2·75	2·60
od 23 do 29 $\frac{1}{2}$ kg	2·82	2·77	2·72	2·57
od 30 do 39 $\frac{1}{2}$ kg	2·77	2·72	2·67	2·52
od 40 do 49 $\frac{1}{2}$ kg	2·72	2·67	2·62	2·47
od 50 kg navzgor	2·65	2·60	2·55	2·40
2. Krave in voli (nemška pasma)				
do 22 $\frac{1}{2}$ kg	2·85	2·80	2·75	2·60
od 23 do 29 $\frac{1}{2}$ kg	2·80	2·75	2·70	2·55
od 30 do 39 $\frac{1}{2}$ kg	2·72	2·67	2·62	2·47
od 40 do 49 $\frac{1}{2}$ kg	2·67	2·62	2·57	2·42
od 50 kg navzgor	2·60	2·55	2·50	2·35
3. Biki (nemška pasma)				
do 22 $\frac{1}{2}$ kg	2·70	2·65	2·60	2·45
od 23 do 29 $\frac{1}{2}$ kg	2·65	2·60	2·55	2·40
od 30 do 39 $\frac{1}{2}$ kg	2·52	2·47	2·42	2·28
od 40 do 49 $\frac{1}{2}$ kg	2·42	2·37	2·33	2·18
od 50 kg navzgor	2·23	2·18	2·13	1·98
4. Bivolci				
do 39 $\frac{1}{2}$ kg	2·04	1·99	1·94	1·79
od 40 do 49 $\frac{1}{2}$ kg	1·94	1·89	1·84	1·69
od 50 kg navzgor	1·79	1·74	1·69	1·45

*) Kože divjačine (kipsi) ne spadajo pod določila najvišjih cen.

b) Za posušene goveje kože znašajo najvišje cene $2\frac{4}{10}$ kratni znesek sprednjih najvišjih cen za sveže kože.

c) Za telične, kravje, volovske in bikovske kože od goved ogrske pasme znašajo najvišje cene za 15 h, od goved bosensko-hercegovinske deželne pasme za 40 h manj nego najvišje cene za kože goved nemškega plemena.

d) Razredna razvrstitev:

1. Razred. Kože, ki ustrezajo dosedanjim uzansam dražb, ki jih prireja prodajna zadruga mesarjev, prekajevalcev in velemesarjev, reg. zadruga z o. z., v Pragi (I).

2. Razred. Kože, ki ustrezajo dosedanjim uzansam v prometu z gospodarskimi zadrugami dunajskih mesarjev.

3. Razred. Kože, ki ustrezajo dosedanjim uzansam v prometu z gospodarskimi zadrugam budimpeštanskih mesarjev.

4. Razred. Druge kože.

e) Prikladi:

3 h solnine za kilogram kože,
za klanje brez rogov 6% k najvišji ceni.

f) Odbitki:

Posamezni ogrci 3 K za kožo.

Luknja ali zareza v jedru 2 K za kožo.

Luknja ali zareza izven jedra 1 K za kožo.

Hudo poškodovane ali lozne kože se cenijo posebej.

B. konjske kože.

	Dolžina kože cm	Cena v kronah za kožo vštevši solnino
	175—199	24
a) Soljene konjske kože	200—219	29
	220—239	35
	čez 240	43

Dolžino kože je meriti od ušesa do repove korenike.

b) Suhe konjske kože za kilogram 4 K.

c) Odbitki:

Luknja ali zareza v jedru 2 K za kožo.

Luknja ali zareza izven jedra 1 K za kožo.

Hudo poškodovane ali lozne kože se cenijo posebej.

C. Skupna določila.

1.) Najvišje cene veljajo od skladišča vštevši običajni omot (povezo z vrvjo).

2.) V posrednji trgovini (prekupovanju) se smejo pod A in B navedene najvišje cene zahtevati s prikladom 3%, v katerem so všteti stroški pošiljanja trženih kož do postaje, kjer se nakladajo.

3.) Izdelovalci usnja smejo dajati svojim skupljevalcem (komisijonarjem, agentom) posebno provizijo do 1%.

4.) Obresti, ki se morda terjajo pri prodajah na čas, ne smejo, preračunjene za leto, presehati obrestne mere v meničnem eskomptu avstrijsko-ogrske banke za več nego 2%.

5.) Z navedenimi kožami se sme tržiti le po teži (s soljenimi, konjskimi kožami po kosu).

Seznamek II.

Najvišje cene za rastlinsko in kombinirano strojeno usnje.

A. Goveje usnje.

V r s t a			Cene v kronah za kilogram
Svetlo usnje (tudi „kips-blank“) v celih ali polovičnih kožah	pod 4 mm debelo (tudi usnje prsne strani)	naravno	15·50
		črno	13—
	4 do 5 mm debelo	naravno	15—
		črno	12·50
Usnje za notranje podplate (do 3 mm debelo)*	v celih ali polovičnih kožah iz govejih kož, bitlingov, telečjih kožic ali kipsov		14—
	iz vratov ali avernov		13—
Oglav (tudi iz bitlingov in kipsov)	pod 1·5 mm debel	naravnorjav	19—
		črn gladek	18—
		črn brazdast	17—
	od 1·5 do 2·5 mm debel	naravnorjav	18—
		črn gladek	17—
		črn brazdast	16—
nad 2·5 mm debel	naravnorjav	16·50	
	črn gladek	15·50	
Usnje za podplate (ne iz bikovih ali bivolovih kož)	vache	v polovicah ali v celem	11—
		kruponi	12·65
		vratovi	9·80
		averni (stranski deli)	8·90
	terce, strojene s smrekovo čreslovino	v polovicah ali v celem	12—
		kruponi	13·80
vratovi		10·70	
terce na tri stavke strojene	averni (stranski deli)	9·70	
	v polovicah ali v celem	12—	
	kruponi	14·40	
	vratovi	10—	
		averni (stranski deli)	9—

*) Merodajna je debelost v običajni merski razdalji 10 cm od prereza, in sicer v dolžinski sredini hrbta, oziroma (pri vratovih in avernih) trebuha.

Usnje za podplate iz bikovih in bivolovih kož :

a) iz bikovih kož pri vseh strojitvah			
polovične kože za	— 50	} za kilogram ceneje	
kruponi, vratovi in averni	1—		
b) iz tuzemskih in inozemskih bivolovih kož pri vseh strojitvah			
polovične kože, kruponi, vratovi in averni za	2—		

Arzenikovi benci za kilogram v kronah	10:50
Arzenikovi averni " " " "	6:50

B. Konjsko usnje.

Usnje za notranje podplate v celih kožah za kilogram v kronah	12—
Konjski vratovi " " " "	13:20
Konjski naritniki " " " "	10:80

C. Skupna določila.

1. Sprednje najvišje cene veljajo za usnje najboljše strojitve in priredbe iz zarez prostih ali skoro zarez prostih kož, brez vžganega mesta in brez ogrcev ali k večjemu le s posameznimi, in sicer zaraslimi ogrci. Za blago manjše vrednosti je plačati le primerno nižjo ceno. Dogovori so neveljavni, kolikor se razlikujejo od tega predpisa v kvar kupcu.

2. Najvišje cene, ki obsegajo tudi stroške običajnega omota ali poveze z vrvjo in pošiljanja do postaje, kjer se naklada, veljajo za prodajalce izdelovalcev usnja.

3. V veletrgovini, to je v zmislu tega ukaza v prometu trgovinskih firm z usnjem s prodajalci, z usnje podelujočimi veleobrati ali združbami usnje podelujočih malih obrtnikov, se sme preračunati do 3% priklada k najvišjim cenam. Pri tem so tudi všteti stroški običajnega omota ali poveze z vrvjo in pošiljanja blaga do postaje, kjer se naklada.

4. V trgovini na drobno se smejo zahtevati pod A in B navedene najvišje cene s prikladom do 10%.

5. Pri prodajanju rezanega usnja na drobno se ne smejo zahtevati višje cene nego tiste, ki se pokažejo na podstavi sprednjih najvišjih cen, oziraje se na način preračuna cene, ki je bil doslej običajen za posamezne delne izrezke.

6. Obresti, ki se morda terjajo pri prodajah na čas, ne smejo, preračunjene za leto, presepati obrestne mere v meničnem eskomptu avstrijsko-ogrske banke za več nego 2%.

7. Navedene vrste usnja se smejo prodajati le po teži.

198.

**Ukaz trgovinskega ministra v po-
razumu z ministrom za notranje
stvari, ministrom za javna dela
in ministrom za deželno bran ter
v soglasju z vojnim ministrom
z dne 12. julija 1915. l.**

**o uravnavi prometa z govejimi in konjskimi
kožami.**

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914. l. (drž. zak. št. 274) se zaukazuje tako:

§ 1.

Goveje in konjske kože, na katere se uporabljajo določila o najvišjih cenah ministrstvenega ukaza z dne 12. julija 1915. l. (drž. zak. št. 197), se smejo spravljati v promet le po določitih tega ukaza.

§ 2.

Vsakdo, ki se bavi z dobivanjem ali prodajanjem takih kož, mora, kolikor ne veljajo izjemna določila § 3, svoje zaloge teh kož, kar jih je dne, katerega dobi moč ta ukaz, in svoje zaloge, ki prirastejo do 17. dne julija 1915. l., ponuditi ta dan, pozneje dobljene in pridobljene zaloge pa ponuditi pozneje vsak teden, to je vsako soboto središču za kože in usnje deln. dr. na Dunaju, da jih kupi. Ta predpis velja brez ozira na to, ali je ponudbi zavezani gledé svojih zalog prevzel morda druge dobavne dolžnosti.

Ponudbe je odposlati imenovani družbi, uporablja v trgovinskih in obrtnih zbornicah izdane tiskovine, po pošti, priporočeno, prvikrat 17. dne julija 1915. l. in pozneje vsak teden vsako soboto. Poštino mora družba povrniti ponudniku.

Ponudnik je vezan na svojo ponudbo 21 dni, ki jih je računati od dneva, katerega se odda ponudba na pošto. Ako mu v tem roku ne dojde izjava družbe, da sprejme ponudbo, more svobodno razpolagati s ponujenimi zalogami.

Ako družba ponudbo sprejme, mora v 8 dneh po nje sprejetju odrediti dalje zaradi oddaje blaga. Posestnik kož mora blago ustrezno tem odredbam na stroške družbe brez odloga odposlati na mesto, ki ga je oznamenila in ki velja za kraj izpolnitve kupčije. Hkratu mora družbi vposlati:

1. Seznamek o vrsti in teži odposlanih posameznih kosov, ki jih je v seznamku oznameniti s tekočimi številkami,

2. račun,

3. dokaze o oddaji pošiljatve.

Družba mora plačati 50% kupnine, ki gre prodajalcu po teh izkazih, nemudoma po prihodu izkazov in ostanek svojega dolga poravnati v 14 dneh po prevzetju blaga.

V ostalem so za pravice in dolžnosti strank pogodnic merodajna obča pravna načela.

§ 3.

Različno od predpisov § 2 se smejo v § 1 omenjene kože spraviti v promet v naslednjih primerih:

1. Mesarji in klalci smejo svoje zaloge tudi nadalje oddajati tistim, katerim so dobavljali take kože v času med 1. in 31. dnem marca 1915. l.

2. Skupljevalci kož, ki so se v času od 1. do 31. dne marca 1915. l. obrtniško pečali s skupljevanjem kož imenovane vrste za enega samega izdelovalca usnja in so nadaljevali to skupljevanje za istega izdelovalca usnja do časa, ko dobi moč ukaz, smejo tudi nadalje dobavljati temu izdelovalcu usnja.

3. Kupčevalci s sirovimi kožami, ki so v času med 1. in 31. dnem marca 1915. l. dobavljali takim izdelovalcem usnja, ki v svojem obratu na teden poprečno ne podelajo več nego 50 sirovih kož, smejo istim izdelovalcem usnja tudi nadalje dobavljati kože, ki so potrebne v njihovem obratu.

Drugačne izjeme se morejo dovoliti iz ozira vrednih razlogov na posebno prošnjo, ki jo je vložiti v trgovinskem ministrstvu.

§ 4.

Izdelovalci usnja, ki nameravajo prodati zaloge kož v § 1 imenovane vrste, jih morajo

ponuditi v nakup središču za kože in usnje deln. dr. Gledé nadaljnjega ravnanja s tako ponudbo se zmislu primerno uporabljajo določila § 2.

§ 5.

Da se jim odkažejo sirove kože, morajo izdelovalci usnja naznaniti imenovani družbi svojo mesečno potreščino, prvokrat do 20. dne julija 1915. l. in pozneje vsakokrat do 15. dne prejšnjega mesca za bodoči mesec po vrsti, teži in množini potrebovanih kož. Pri tem je navesti dobave, ki jih je zglasilec prevzel v izvršitev in ki služijo neposrednje ali posrednje nabavi vojne potreščine, in navesti dotične dobavne množine.

§ 6.

Posestniki kož, ki so po § 1 dolžni ponuditi svoje zaloge, in posestniki kož, ki imajo po § 3 pravico oddajati kože svojim dosedanjim odjemalcem, so oproščeni, da jim ni treba podajati naznanil o zalogah, ki so predpisana z ministrstvenim ukazom z dne 4. marca 1915. l. (drž. zak. št. 53).

Izdelovalci usnja morajo skupljevalce, ki jim dajejo še dalje posla po § 3, št. 2, brez odloga imenovati trgovinskemu ministrstvu. Nadalje morajo kupe, ki so jih izvršili po določilih § 3, posebej poočititi v naznanilih o zalogah, ki jih je podajati po ministrstvenem ukazom z dne 4. marca 1915. l. (drž. zak. št. 53).

§ 7.

Ravnanje zoper predpise tega ukaza naj kaznujejo politična oblastva I. stopnje z denarnimi kaznimi do 5.000 kron ali z zapornimi kaznimi do 6 mesecev, ako ta dejanja ne spadajo pod strožje kazensko določilo.

§ 8.

Ta ukaz dobi moč 15. dne julija 1915. l.

Georgi s. r.
Trnka s. r.

Heinold s. r.
Schuster s. r.

199.

Ukaz trgovinskega ministra v porazumu z ministrom za notranje stvari, ministrom za javna dela in ministrom za deželno bran ter v soglasju z vojnim ministrom z dne 12. julija 1915. l.,

s katerim se prepoveduje oteževanje usnja.

Na podstavi cesarskega ukaza z dne 10. oktobra 1914 l. (drž. zak. št. 274) se zaukazuje tako:

§ 1.

Prepovedano je oteževati usnje s snovmi, ki ne služijo niti strojenju, niti niso potrebne za nadaljnje izdelovanje usnja.

Uporabljati otežilne snovi n. pr. barij, magnezij, svinec, kositrove soli in druge rudninske soli, nadalje glukozo (briljantino), dekstrine, melaso in slične organske snovi je dovoljeno le v čisto majhnih količinah za beljenje ali apreturne namene.

Čezmerno pridevati usnju strojila ali mastene snovi je pravtako prepovedano.

§ 2.

Množina nestrojilnih anorganskih snovi, ki se dá dokazati v pepelu usnja, ne sme presežati 2% teže absolutno suhega usnja.

Vsa izguba ob pranju ne sme znašati pri tercah, strojenih s smrekovo čreslovino, in pri tercah, strojenih na tri stavke, ne več nego 12%, pri vache-usnju in drugih vrstah usnja za podplate, izvzemši bivoloovo usnje za podplate, ne več nego 16% teže absolutno suhega usnja.

Vsebina mastenih snovi, pravtako nanašajoča se na težo absolutno suhega usnja, ne sme biti višja nego

23% pri naravnem svetlem usnju in naravnorjavem oglavu (urbasu),

27% pri črnem svetlem usnju in črnem gladkem oglavu.

§ 3.

Da se izgotovi tako oteženo usnje, ki se že proizvaja ali izdelava dne, katerega dobi moč ta ukaz, se dovoljuje rok do 31. dne avgusta 1915. l. Po tem dnevu se torej ne smejo več opravljati tudi dela, ki služijo izgotavljanju takega usnja.

§ 4.

Vsak izdelovalec usnja mora od 1. dne septembra 1915. l. naprej neoteženo blago, ki ga spravi v promet, označiti s trpežnim in razločno čitljivim natisom, ki ga je namestiti na vsakem kosu, da „ni oteženo“. Natis mora obsegati tudi oznamenilo izdelovalčeve firme.

§ 5.

Izdelovalca usnja, ki otežuje usnje proti določilom tega ukaza ali opremi oteženo usnje z natisom, ki je v § 4 tega ukaza predpisan

za ne oteženo usnje, kaznuje politično oblastvo prve stopnje, ako njegovo dejanje ne spada pod strožje kazensko določilo, z denarno kaznijo do 5000 kron ali z zaporom do 6 mesecev.

Isti kazni zapade tisti, ki posreduje pri kupčijah, ki se nanašajo na oteženo usnje, vedoč za prepovedi nasprotujoče okolnosti, ali ki drugače sodeluje pri njih sklepanju.

Izdelovalca usnja, ki spravi v promet neoteženo usnje proti predpisom § 4 tega ukaza brez tam predpisane označbe, kaznuje politično oblastvo prve stopnje z denarno kaznijo do 1000 kron.

§ 6.

Ta ukaz dobi moč z dnem, katerega se razglasi.

Georgi s. r.

Heinold s. r.

Trnka s. r.

Schuster s. r.